

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 480 K
Félévre 240 K
Negyedévre 120 K
Egy hóra 40 K
Egyes szám ára 2 korona.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
Obilityeva(Zápolya)-u. 1. Telefonszám 3.

MEGJELENIK MINDENNAP, VASÁR-
ES ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Veliki Beeskerek, 1920.

XLIX. évfolyam, 184. szám.

Kedd, 1920 augusztus 24.

Soldau, Löbau, Lantenburg

és az ugynevezett „lengyel korridor“ többi városainak lakossága zászlódiszben várta és felszabadítójaként üdvözölte az orosz vörösesapatokat. A versaillesi szerződés ezt a porosz földcsívet kihasította a német állam testéből. Lengyelországhoz csatolta és most fekete-fehér-piros zászlók lengenek a házak ormáról és így várják a „felszabadítókat“. Ezuttal a bolsevik csapatok a „felszabadítók“, akik győzedelmes előnyomulásukban egyszerűen tultették magukat a párisi békeszerződés területi határozmányain is és bevonultak a Lengyelországnak odaitélt német területekre.

A nyugati hatalmak: Franciaország és Anglia heteken át nem tudnak megegyezni az orosz probléma elintézésének módjában, az egyik az erélyes kéz politikáját: a fegyveres beavatkozást, a másik az engedékenység politikáját hirdeti és amíg a két hatalmas nyugati állam közt a feszültség egyre tart. — a vörös hadsereg egyik napról a másikra olyan helyzetet teremt, am újra megnehezíti a végleges béke megkötését. Amitől a párisi vezető politikusok a legjobban féltek, ami orosz-ellenes politikájuknak legfőbb rugója volt, az most egyszeribe bekövetkezett: az oroszok bevonultak német területre — ha politikailag nem is német ez a terület, de ethnografiailag feltétlenül az — és a németek kezét fogták az orosz szovjetcsapatokkal. Éppen az a körülmény, hogy ez a terület tulajdonképpen nem része a német államnak, tette lehetővé, hogy ennek a találkozásnak olyan nagyvonzó karaktere legyen. Mert ha az orosz katonák német földre törtek volna be, akkor a német köztársaság a szigorú semlegesség folytán, amit örökké hangoztat, kénytelen lett volna ezeket a csapatokat lefegyverezni. Így azonban, hogy olyan területre jöttek, amely bár politikailag nem Németország része, de tényleg németek lakják: az idegen uralom alatt szingylődő németek örömujjongva fogadják őket.

Emberileg érthető a németek öröme, csak az a kérdés, meddig fog tartani. Az orosz-lengyel hatérről olyan hírek is jönnek, hogy a szovjetcsapatok előnyomulásuk során mindenféle erőszakkal bevezetik a szovjetrendszert, a földbirtokot azonnal felosztják, erőszakkal rekvirálnak és mindent elvisznek Oroszországba. Ha a „lengyel korridor“ német városai is így lesz, akkor talán korai a németek öröme mert hiszen csak azzal a különbséggel járna hogy lengyel uralom helyett bolsevik uralom alá jutnak. Ez pedig talán még senkinek az örömujjongására, a házak fellobogózására. . . .

Megállt az orosz áradat.

A lengyel ellenoffenzíva sikere. — Minszkben állítólag megegyeztek a lengyelek és oroszok — A minski konferenciát nemzetközi tárgyalás követi.

Varsó. (Lengyel hiv. jel.) Az ellenoffenzíva óriási veszteséget okozott az oroszoknak. Az ellenség ellenállása gyöngé. Avörös csapatok üldözése folyik. Millerand táviratilag üdvözölte Pilsudszkyt és az offenzíva sikerén örömet fejezte ki.

Wien. Lloyd George az angol alsóházban kijelentette, hogy Varsóból és Moszkvából kapott jelentései szerint a lengyel és orosz béke delegátusok között a legfontosabb feltételekre nézve létrejött már a megegyezés.

Róma. A lengyel kormány fölkérte a nagyhatalmak követségeit, hogy székelyüket Varsóból tegyék át Posenbe. Varsóban csak Olaszország, a Vatikán és az Egyesült-Államok követsége maradt. (V. t. ü.)

Páris. A „Times“ jelenti, hogy Trocki inkognitóban az orosz határra érkezett.

Utazásának célja az, hogy a német vezérkarral tanácskozásokat folytasson. (V. t. ü.)

Páris. Londonból jelentik, hogy a minski tárgyalások befejezése után egy nemzetközi tanácskozást hívnak össze, amelyen Franciaország, Anglia és Olaszország vesznek majd részt. A találkozás helyéül állítólag Svájc van megjelölve. A konferencia ideje nincsen még megállapítva. (V. t. ü.)

Stockholm. Az oroszok folytatják a szovjetrendszer bevezetését az okkupált területen. A legfelsőbb parancsnokság rendeleteiből kitűnik, hogy az oroszok a szovjetrendszert állandósítani akarják. Az okkupált területeken azonnal felosztották a nagybirtokot. Az élelmiszereket rekvirálták és Oroszországba szállították. (V. t. ü.)

BEOGRADI HIREK.

Beograd. (Jug. sajtóiroda). Tegnap folytak le Beogradban a községi képviselőtestületi választások. A választáson a szavazatok így oszlottak meg: kommunisták 3600, radikálisok 3300, demokraták 2800 és a republikánusok 700 szavazatot kaptak.

Beograd. Az agrárreform bizottság úgy határozott, hogy a földbirtokok tartamát 4 évi időre engedélyezi. Ez idő alatt teljesen végre fogják hajtani az agrárreformot.

Beograd. Pasics Nikola elhagyta Párist, hogy Beogradba utazzon.

Beograd. Az albánok előnyomulását a Struga vonalon megállítottuk. Ljusna-Wakjak vonalon átdobtuk az albán csapatokat a demarkációs vonalon. A fogoly albánoktól tudják, hogy Assan Mur híres albán bandavezér elesett ezekben a harcokban.

Beograd. A francia kormány értesítette a külügyminisztériumot, hogy a francia kormány megszüntette a szófiai konzulátust.

Beograd. A zagrebi egyetem tatarozási költségeire a kormány engedélyezett 5 millió dinárt.

Beograd. Ausztria és Jugoszlávia között helyreállt a diplomáciai összeköttetés.

Ausztria beogradi követévé Max Hoffingert nevezték ki.

Beograd. A parlament 25-iki ülésén a választói törvényt fogják második felolvasáson keresztülvenni. Az összes képviselőket táviratilag berendelték.

Beograd. A minisztertanács végrehajtja a tartományi kormányokban a személyi változtatásokat.

A NÉPSZÖVETSÉG ELSŐ ÜLÉSE.

London. A Népszövetség titkári hivatala értesítette Németországot, Magyarországot, Ausztriát és Bulgáriát, hogy megbízottaikat jelöljék meg, akik a népszövetség november 24-iki megnyitó ülésén részt fognak venni.

TRUMBICS TÁRGYALASAI KAMENJEVVEL.

Páris. Londonból jelentik, hogy Trumbics dr. jugoszláv külügyminiszter tárgyalta Kamenjével a jugoszláv volt osztrák-magyar foglyok hazaszállítása és az Oroszországgal való diplomáciai viszony újra való fölvétele tárgyában. (V. t. ü.)

LLOYD GEORGE SVÁJCI UTJA.

Bern. Lloyd George Luzernbe érkezett. A pályaudvaron a svájci kormány megbízottja és az angol kolónia tagjai fogadták. (V. t. ü.)

NÉMET VASUTASOK MEGBÜNTE-TÉSÉT KÉRIK A FRANCIÁK.

Wien. A francia kormány jegyzéket intézett Németországhoz, amelyben követeli, hogy azon német vasutasokat, akik feltartóztatták a lengyel harctérre menő francia municiót, a német kormány állítsa bíróság elé. (V. t. ü.)

BOLSEVIZMUS NORVÉGIÁBAN.

London. Christiániából jelentik, hogy Norvégia egyes részein kommunista zavargások törtek ki. Strondheimban proklamálták a szovjetköztársaságot. Egyes helyeken a hivatalok a kommunisták kezében vannak. A norvég kormány militarizálta a vasutasokat és kihirdette az ostromállapotot.

GÖRÖG RÉMKÉPEK.

Athén. Görög lapjelentések szerint Bulgária támadásra készül Görögország ellen. Görögország egyre szállítja a csapatokat a veszélyeztetett határrészekre. Az „Embros“ görög ujság fölveti azt a kérdést, hogy egy esetleges háboru esetén Görögország számíthat-e Jugoszlávia segítségére.

A BOSSZUÁLLÓ BULGARIA.

London. Bulgária jegyzéket intézett Németországhoz, amelyben kéri, hogy a Németországban tartózkodó Zsekov tábornokot, Radoszlavovot és a többi volt bulgár államférfiakat adják ki, mert a háboru felidézéséért bíróság elé akarják őket állítani. Németország megtagadta a kiadatást.

A KATTOWITZI NÉPSZAVAZÁS ÜGYE.

Páris. A szövetséges missziók kénytelenek voltak Kattowitzban az ostromállapotot proklamálni, mert a német garázdálkodások tetőpontra hágtak. A németek folyújtották a „Deutsches Haust“, amelyben a lengyel népszavazati bizottság volt elszállásolva. A franciák elhagyták a várost és sorsukra hagyták a lengyeleket. A lengyel üzleteket a csőcselék kirabolta.

Páris. A szövetségesek elhatározták, hogy a kattowitzi zavargások ellen erélyesen föllépnek. A garnizon létszámát fölemelik és az eddigi parancsnokot Litwiz tábornokkal cserélik föl. A letartóztatott zavargók ügyét a statáriális bíróság már e hó 20-án tárgyalni kezdte.

RÖVID HIREK.

Páris. Olaszország moszkvai orosz követté Clement-et nevezte ki.

Páris. Benes cseh külügyminiszter Bukarestben találkozni fog Stambulinsky bulgár miniszterelnökkel.

Wien. Stambulinsky bulgár miniszterelnök Bukarestből Beogradba megy, majd onnan Párisba, ahol Venizelossal fog tárgyalni.

Tisza István gyilkosai.

A katonatanács tagjainak kihallgatása. Lovagias ügy Hüttner alezredes és Friedrich István között.

A nagy bűnpör tárgyalásának 13-ik napján folytatták a katonatanács tagjainak kihallgatását. Az első tanu Hókai Bán László volt, aki elmondotta, hogy 1918 október közepén Kolozsvárról jött Budapestre és itt egy ismerőse vezette be a forradalmi mozgalmakba. Ezekben a napokban gyakran megfordult a Károlyi-párt helyiségében Friedrichet állandóan bent látta és azt hiszi, hogy ő adott pénzt propaganda-célokra. Tudja, hogy október 29-én és 30-án Friedrich, Kéri, Fényes, Csernyák, Hüttner, Sztanykovszky és még többen az Astoriában résztvettek egy értekezleten s ekkor arról volt szó, hogy Tiszát, Lukachichot és még többeket letartóztatnak, esetleg eltesznek láb alól.

A tárgyalásvezető kérdésére azt feleli, hogy hallomása szerint Friedrich tett olyan kijelentéseket, hogy a forradalom ellenségeit ártalmatlanná kell tenni. Beszélte Csernyákkal, aki egy nyilatkozatot adott át neki, amelyben Friedrich, Pogányt és Kérit vádolta a gyilkosság értelmi szerzőségével és arra kérte, hogy a nyilatkozatot helyezze el a bécsi lapokban. Fontos iratai vannak Bécsben, de ezeket nem hozhatja nyilvánosságra, mert beverik érte a fejét. Az iratok között van egy leírás a Tisza gyilkosságra vonatkozóan, amelyet Kéri, Pogány, Csernyák és Károlyi Mihály irtak alá. A katonatanács létrehozását Csernyáknak, Friedrichnek, Lengyelnek és Hüttnernek tulajdonítja, a lánchidi tüntetést pedig Fényes László és Friedrich István rendezték.

Az egyik védő kérdésére Hókai Bán elmondja, hogy a cionista gárdának Friedrich volt a védnöke. Egyszer fenn volt nála, akkor ott voltak a Makkabea-Kör tagjai és Friedrich vállalta a védnökséget. Károlyit bolond embernek tartották, akit Simonyi, Henri és Kéri Pál vezettek. Kéri Pál uralkodott, Pogány a gyilkos és a felbujtók Pogány, Kéri és Friedrich. A tanu ezt fentartja.

A következő tanu Schubert Agoston dr., aki kijelenti, hogy a gyilkosságról nincs közvetlen tudomása. Friedrich István szerepéről csak annyit tud, hogy látta őt a párthelyiségben, a lánchidi csata napján beszélte vele.

Sztupka őrnagy: Hogy lehet, hogy ön ott volt Szrubiánál és mindig terhelő vallomást akart ellene tenni. — Schubert: Én Friedrichhel beszéltem egyszer a Tisza-gyilkosságról a függetlenségi pártkörben márciusban. Akkor azt mondta Friedrich: Pogánytól tartani kell, mert ha Tiszával el tudott banni, velünk is el fog tudni banni. Kérdeztem, honnan tudod, hogy Tiszával elbánt. Azt felelte, hadügyi államtitkár koromban hallottam, hogy egy katonára 31-én bejött Fényeshez és parancsot kért tőle Tisza megölésére. Fényes erre azt mondta, hogy nem szabad beszenyenezni a forradalmat és lecsillapította. Gőndör és Pogány odaléptek a katonához és azt mondták: Ne hallgassatok erre a félbolondra és gyertek velem.

Ezután Dietz volt főkapitányt, majd a letartóztatásban lévő Lengyel Lászlót hallgatták ki. Ez utóbbi elmondja, hogy november elsején vagy másodikán arról volt

szó, hogy a Drávánál frontot kell szervezni. Erre önként jelentkezett. Felment Hüttnerrel a hadügyminisztériumba. Csernyák felvitte Friedrich Istvánhoz, aki így fogadta: Szervusz Sándor. Szervusz Pista. Válaszolta Hüttner. — Mondada dr.: Hát Csernyák és Friedrich milyen viszonyban voltak? — Lengyel: Szintén tegeződő viszonyban voltak. A forradalmi napokban Csernyák Mátyásföldről gyakran a Friedrich autóján jött be. Lengyel elmondja még, hogy a hadügyminisztérium nagy előszobájában volt s akkor kijött a szobából Horvát-Sanovics tengerész, kezében egy esomó ezressel és egy aranysegélyű névjegykártyával, amelyen egy pár ajánló és dicséret szó volt. Aláírva nem volt, hanem a másik oldalon arannyal volt litografálva Friedrich István aláírása. A tanu megkérdezte tőle, honnan van ennyi pénze, mire Horvát-Sanovics ezt mondta: Bent kaptam a Pistától.

Gazda Jenő bölcsészethallgató vallomása után a tárgyalást az elnök hétfőn reggel 9 óráig felfüggesztette.

Friedrich István a Tisza-pörben való tanukihallgatása során a hadbírósnak arra a kérdésére, hogy honnan ismeri Hüttner Sándor vádlottat, azt felelte, hogy Hüttner apjának, aki nyugalmazott honvédalezredes volt, reaktiválása ügyében járt nála több ízben a hadügyminisztériumban, onnan emlékszik rá, máshol nem találkozott vele.

Hüttner József ny. alezredes Friedrich vallomása után a budapesti lapokban a következő nyilatkozatot tette közzé:

Tegnap késő este egyik lapból értesültem, hogy a Tisza-bűnyben Friedrich István ur a hadbírósnál történt kihallgatása alkalmával azt adta elő, mintha 1918 november vége felé fiam azzal jött volna hozzá, hogy én, apja, nyugdíjazott ezredes, vagy alezredes vagyok s kérte, hogy reaktiválásom iránt intézkedjék. Tekintettel, hogy én csak 1919 december 23-án megjelent Rendeleti özlöny szerint 1920 január 1-én lettem nyugdíjazva, eddig az időpontig — tehát a fentemlített időben is tényleges tiszt voltam és Kassán ténylegesen is szolgáltam — nem felelhet meg a tényeknek Friedrich urnak ez az állítása. E tény megállapítása után magától megdőlnek és tarthatatlanok Friedrich István urnak ezen és a személyemmel kapcsolatba hozott többi összes képtelen állításai is, amelyek miatt a szükséges lépéseket megtettem. Hüttner József, nyugalmazott alezredes.

Hüttner József megbízottai útján elégtételt kért Friedrich Istvántól és a segédek az alábbi jegyzőkönyvvel intézték az ügyet:

Jegyzőkönyv.

Felvétetett 1920 augusztus hó 13-án délután 4 órakor hernádsadányi Hüttner József nyug. magyar kir. honvédszáz alvezredes és Friedrich István kegyelmes ur között felmerült lovagias ügyben.

Mi, alulírottak, megbízásodból ma, azaz 1920 augusztus 13-án délután 3 órakor Friedrich István kegyelmes urat lakásán felkerestük és nevedben elégtételt kértünk a folyó hó 12-én a Nemzeti Ujság mellékletében foglalt azon sértésekre nézve, amelyeket Friedrich kegyelmes ur a hadbíró előtt mint tanu ellened tett. A kegyelmes ur a történetek felet sajnálkozását fejezte ki és teljes elégtételt adott a mellékelt sajátkezűleg írott nyilatkozatával.

Nyilatkozat.

A hadbíró előtt tett vallomásommal nem akartam Hüttner József alezredes urat megbántani, de kénytelen voltam fiának az előadását elmondani. Meg vagyok

győződve, hogy apja fiának e lépéséről nem tudott.

Hüttner József alezredes ur nem járt nálam, nem is ismerem.

1920 augusztus 13-án.

Friedrich István s. k.

Tekintettel ezen nyilatkozatra és hogy a kegyelmes ur, saját szavai szerint téged megsérteni nem akart és ugyancsak élő szavai szerint az egész incidens tévedésen alapul, a lovagias szabályok értelmében ezen ügyet teljesen befejezettnek tekintjük.

Kelt Budapest, 1920 augusztus hó 13-án.

Henki Gábor s. k. ezredes, Kirchner Dezső s. k. alezredes, mint bernádsadányi Hüttner József nyug. m. kir. alezredes ur segédei.

HIREK.

Jugoszlávia lakosainak a száma. A szociálpolitikai minisztérium előtt fekvő hivatalos adatok alapján egész Jugoszlávia lakóinak a száma a következőleg oszlik meg: Szerbiában 87.358 km²-en 4.456.909, a Vojvodinában 41.750 km²-en 2.675.232, Montenegróban 14.180 km²-en 435.000, Bosznia- és Hercegovinában 51.199 km²-en 1.898.044, Dalmáciában 12.831 km²-en 646.000, Horvát- és Szlavonországban 42.533 km²-en 2.620.554 és Szlovéniában 24.680 km²-en 1.510.082 lélek lakik. Eszerint Jugoszlávia területe 271.232 km², lakosainak száma 14.343.087. Ebben nem foglalatik Istria, mert az olasz megszállás miatt a lakosok száma nem állapítható meg.

Liszt szállítás az állam részére. A Centralna Uprava 1000 vagon liszt kivitelét vállalta el és ezt a szállítást a következőképp osztotta el: 700 vagon a szerbiai, 250 vagon a vojvodinai malmok és 50 vagon az osijeki Union-malom szállít. A zagrebi malomegyesület kifogással élt az elosztással szemben, mert a legnagyobb malmok a Vojvodinában és Osijeken vannak, Szerbia malmjai pedig képtelenek 700 vagon lisztet szállítani, tehát az előbbiekre kellene a nagyobb mennyiség szállítását bízni.

Halálos repülő szerencsétlenség. Szombaton délután a novisadi repülőtéren halálos repülő katasztrófa történt. Motorhiba folytán száz méter magasságból két pilóta lezuhant és azonnal szörnyethalt. A két pilóta Koszanovics II. oszt. kapitány és Pambert főhadnagy.

Az újvidéki kath. magyar főgimnáziumban a pótló- és javítóvizsgálatok augusztus hó 30. és 31-ikén, a beiratások szeptember hó 1. 2. és harmadik napján lesznek.

Mekkora a Vojvodina állatállománya? A közlelmezési minisztérium által összegyűjtött statisztikai adatok szerint, amelyeket a „Jedinstvo“ közölt. Bácskában 231191 a szarvasmarha száma, Bánátban 182809, Baranyában 71612. Összesen tehát a Vojvodina marhaállománya 468.509. A lovak létszáma a Bácskában 136520, Bánátban 175065 és Baranyában 73750, összesen 355.345. Bácska sertésállománya 452163 Bánáté 308.993 és Baranyáé 73750, összesen 856.368. Juh a Bácskában 260144, Bánátban 406477 és Baranyában 51293 van, összesen tehát 717914. Ezenfelül 1744 szamár és 1368 kecske volt a statisztikába felüntetve.

Amerika követelése. Az amerikai pénzügyminiszter jelentést adott ki arról, mennyivel tartozik Amerikának Európa a háború alatt nyújtott kölcsönökért. E szerint Szerbia kapott 26.780.465, Románia kapott 25.000.000, Csehszlovákia 67.329.000 Belgium 350.000.000, Franciaország 3 millió 047.947, Olaszország kapott 1.666.260.179, Anglia kapott 427.700.000, összesen tehát 7.794.057.242 dollárt.

Rablógyilkosság Zentán. Zentai tudósítónk jelenti: Folyó augusztus hó 15-én éjjel Gombos Mária magánzónó lakásán betörtök. A zörgésre felébredt a másik szobában alvó Gombos Mária és nővére, ki éppen látogatóban volt itt Zomborból. A villanyt felgyújtották, hogy megnézzék mi oka a gyanús zörgésnek, de ekkor már két betörő ott volt szobájukban. A villanykörtét leütötték, nehogy felismerhetők legyenek és csak egy irányban világító vasuti lámpásukkal világítottak. A két megrémült asszony kiabálni kezdett, mire a betörők egyike a vásárban aznap vett konyhakéssel a vendégségben lévő asszonyt összeszurkálta. A másik asszonyt azonban nem volt idejük összeszurkálni, mert kiáltozásukat a szomszédos vendéglőben meghallották és az ott lévő 5-6 ember a kiáltozás irányába ment. A gyilkosok ezt észrevették és menekültek. Igy Gombos Mária megmenekült, de nővére oly súlyos sebeket kapott, hogy harmadnapra sérüléseibe belehalt. A rendőrség még a gyilkosság éjjelén hozzáfogott a nyomozáshoz. Sikerült is másnap az egyik tettetést elfogni egy vasuti munkás személyében.

Puccini új operája. Milánóból jelentik: Puccini mester újabb opera megzenésítésén dolgozik. A dalmü főhőse Shakespeare „Makrancos hölgyé“nek egyik epizódalakja Sly Kristóf, az üstfoltozó. A szövegkönyv Giordano munkája.

Az 1917-iki német béketapogatódzás. Párisból táviratozzák: A „Matin“ közlése az 1917-iki német béketapogatódzásra vonatkozó adatait, köztük a német trónörökösnek atyjához, a császárhoz intézett levelét, melyben súlyos szavakkal ajánlja atyjának a békekötést. „Mondjunk le minden annexióról, még Keleten is — így szól atyjához e levélben. — A szükség parancsolja, hogy ellenségeinkkel tárgyalásba bocsátkozzunk. Emlékeztetek nagy őssünkre, Frigyesre, akit legyőzött ugyan egy koalíció, de akinek neve a történelemben nagy maradt“. — Ribot volt külügyminiszter a „Matin“ leleplezéseire azt felel egy cikkében, hogy a béke 1917-ben sem a német trónörökös levele, sem Lanken báró egvidejü közlései alapján nem volt elérhető, mert egyikben sem volt komoly javaslat Elzász-Lotharingia visszaadásáról.

Hazardjáték Karlsbadban. Bécsből jelentik: A cseh világfürdők Karlsbad és Marienbad előkelő szórakozóhelyein számos fényes játékteremben folyik a hazardjáték. A prágai rendőrség most arról értesült, hogy több ilyen játékbarlangban hamiskártyások működnek, akik hamis pénzzel dolgoznak. El is határozták ezeknek a bünbarlangoknak a bezárását, ámde a rendőri intézkedésnek az lett a következménye, hogy számos előkelő fürdővendég előkészületeket tett az elutazásra, mire e hó 8-án a játéktermek engedélyt kaptak a további működésre.

Férjgyilkosság Párisban. Bécsből jelentik: Rettenetes bünesetet fedeztek föl a napokban Párisban, amelyet két előkelő nő követett el. A nancy-i pályaudvaron ugyanis találtak egy hatalmas bőröndöt, amelyben Bessarabó jómodu párisi kereskedő holtteste volt. A rendőrség nagy felkészültséggel indította meg a rejtélyes eset kinyomozását. Néhány napi megfeszített munka után kiderült, hogy a gyilkosságot

Bessarabó második felesége és mostoha leánya követték el, hogy a kereskedő vagyona megkaparintsák. A két nő elvetemült rablógyilkosoknál is ritkán tapasztalható előrelátással és gondossággal készítette elő a büntetést. Bessarabó felesége fiatalabb éveiben mint író is sikeresen működött. Most leányával együtt a párisi rendőrség rabja.

Köszönetnyilvánítás. A helybeli „Hadi-rokkant-Szövetség“ hálás köszönetét fejezi ki az „Obility Atlétikai Klubnak“, amely folyó hó 19-én footballmérkőzést rendezett és a „Viktória“ Sport Klubnak, amely aznap készséggel résztvett a helybeli hadirokkantak javára rendezett mérkőzésen. Veliki Becskerek, 1920 augusztus 21. Igazgatóság.

Az első veliki becskerekéi „Hazug-asztaltársaság“ szeptember hó 5-én a Hochholzer-féle vendéglő kerthelyiségében a szegény iskolás gyermekek felruházása javára Herczenberger János válogatott 8 tagból álló elsőrendű cigányzenekarának közreműködésével nagyszabású szüreti ünnepélyt és táncvigalmat rendez, amelyre ezúton előre is felhívja a jótékony nagyközönség becses figyelmét. Bővebb részletek később fognak közöltetni. Az első veliki becskerekéi „Hazug-asztaltársaság“ elnöksége.

A vasárnapi footballmérkőzések eredményei. Obility A. K.—Vasasok Old-Boy csapatok 6 : 0, félidő 2 : 0, Vasasok I. b.—Viktória I. b. 4 : 0, félidő 1 : 0.

Tőzsde. Beograd, augusztus 21. Érték dinárban. Valuták: Francia frant 174, Font sterling 86, Dollár 23-20, Lira 116, Lei 51, Márka 50. Devizák: Páris 170, Zürich 400, London 87-50, New-York 23-50, Róma 115, Wien 10-25, Berlin 50-50, Szaloniki 265.

A városi villammű igazgatósága közli, hogy folyó hó 23-ikától este 11 és fél óráig és reggel 3-tól 4 és fél óráig lesz világítás.

Kézimunkás és fejmunkás.

A szellemi munka fogalmával a szociálisták a szokott felületen módon bánik el. A munkások összessége két részre oszlik: a kézimunkásokra és a fejmunkásokra, amelyekhez minden egyén tartozik, aki agymunkát végez, az írótól a miniszteri tanácsosig és az óradó tanítótól az egyetemi tanárig. Csak az a helyzet eredményezte a fejmunkások bevételeit a kézimunkások közzé, hogy a fejmunkások is kénytelenek munkaerejüket áruba bocsájtani. Semmi sem egyszerűbb ennél. Ilyen büvészi gondolatmunkákkal mindig találkozunk ott, ahol hiányzik a képesség a tények szavak nélküli megértéséhez. Amit a szociálisták fejmunkások címen összefoglal, ez egy légió ember, akik nemcsak quantitative, de legtöbbször qualitative is óriásan különböznek egymástól. Nem minden fejmunka tekinthető szellemi munkának, mert szellemi munka alatt az alkotó képességü működést kell érteni. Egy számtiszt munkája például inkább tekinthető kézimunkásnak, mint szellemi munkásnak. A fej vagy kéz munkája nem mindig olyan tulajdonos fontos, mint ahogy gondolják. Vannak kézimunkások, akik inkább a fejükkkel dolgoznak és vannak fejmunkások, akik inkább sablonos kézimunkát végeznek. Némely munka, pld. az iparművészeké, tulajdonképpen a szellemi munka körébe tartozik éppen, mert a munkájuk alkotó erőt kíván. Ez okból sokkal többre is kell őket becsülni, mint nagyon sok úgynevezett fejmunkást. Senkise fog abban kételkedni, hogy egy invenciozus iparművész magasabbrangu szellemi munkát végez, mint

az az ügyvéd, aki semmi mással nem foglalkozik, minthogy gondnoka például egy csomó ingatlanok. A beosztás: kézimunkásra és fejmunkásra, amely beosztás első hallásra olyan világosnak látszik, a közelebbi boncolásnál nem állja meg a helyét. Ha minden foglalkozást pszichológiai szempontból nézünk, úgy sok mindent össze kell foglalnunk, amit szétválasztottunk és viszont. Egy találmányos mechanikus és egy találmányos ügyvéd egy rangosztályba sorolhatók. Ezzel szemben a szellemi munkával foglalkozó egyének között hány van, akiknek a munkája nem értékelhető a szellemi munkának kijáró mértékkel. Ahogy társadalmi osztályok vannak, úgy vannak a lelki különbségeken alapuló osztályok is, amelyek semmiféle szisztematizáló módszerrel nem győmészölhetők be egy rendszerbe. Az a gazdasági összefoglaló módszer, amelyet a szocializmus szeret minduntalan alkalmazni, a fejmunkácsokra és kézimunkácsokra egyformán nem alkalmazható.

Ez az értékelési tarthatatlanság különben magánál a kézimunkánál is látható, hiszen a kézimunkások közt is súlyos kvalitásbeli különbségek vannak, amelyek azt eredményezték, hogy a munkástársadalomban egyes ágak: vasmunkások, nyomdászok a munkásság elitjeként szerepelnek a zsákhordóval és kubikosal szemben. Holott itt igazán főcímként csak kézimunkásokról lehetne beszélni. A munka és a munkateljesítmény értékelése igazán csak individuálisan lehetséges. De a szellemi munkások ilyen összefoglalása egy kalap alá különösen lehetetlen, mert az egyéni alkotó erő jelenléte képezi tulajdonképpen azt a jogot, amellyel valaki szellemi munkás lehet.

Önálló gazdatiszti állást

keres egy 32 éves, nős, 1 családu, gazdasági iskolai jeles végzettséggel és 7 éves, széleskörű gyakorlattal bíró egyén. Az állást bármikor betölthetné. Megkereséseket

1567 Gandulityeva (Toldi Ferenc)-utca 19. szám alá kér.

Vennék 1-2 nagyobb bélyeggyűjteményt

Ajánlatokat
Kereskedők **Rónai László Zombor,**
kizárva Szivácsi-ut 1. 1534

Géphajtókötelek spejszolását, megrövidítését szakszerűen vállalom.

Saját készítményű **halászható** minden nagyságban és **hálócérna** kapható.
Balogh Mihály kötélgyártómester **Ujszeged,**
kendergyári új munkástelep. 1533

Munkáslányok

felvétetnek nagyobb iparvállalatnál.
Cím a kiadóhivatalban. 1545

Kovács-szén

prima minőségű, kapható vagontételekben.
Bergarov Dániel és Fia, Zombor.
Telefon 93. 1519

Rüht és viszketeget

172 4 nap alatt biztosan gyógyít a katonaságnál kitünően bevált
SVRABULIN

Kapható csak a **NIKOLICS-gyógyszertárban** Veliki Beeskerek, Zsitni trg (Gabona-tér).

Géptechnikai iroda és nagykereskedés 1413

Franjo Kiseljak

Irodák: **ZAGREB, Preradovičeva ul. 9. Telefon 18.** Fiók és gyár: **KARLOVAC, Riječka ul. 21. Telefon 84.**

Ipari és gazdasági gépek, elsőrendű szerszámok, benzinmotorok, lokomobilok, injektorok, gépkenő szivattyúk, lubrikátorok, manométerek minden célra, vízi-, gőz- és gázcsövek alkatrészekkel együtt, decimális mérlegek, mindennemű szivattyúk, gummi- és kendercsövek, különféle fémek, acél, különböző olajok, benzín, hajtószijak minden üzemre, valamint az összes műszaki szükségletek nagy raktára.

Raktár: **Zagreb, Ilica 47.** — Iroda: **Zagreb, Preradovičeva ul. 9.**

Hirdetések

felvétetnek

a

„Torontál”

kiadóhivatalában,
Obilityeva (Zápolya) ulica 1. szám

Vonatok érkezése és indulása

Erkezik:

Zsombolyáról (keskeny) reggel 8 óra 23 perc.
Pancsevőről (Bégapart) este 9 óra 25 perc.
Kikindáról (rég. állomás) reggel 6 óra 49 perc.
Suboticáról (rég. állomás) déli 12 óra 57 perc.
Pancsevőről (rég. áll.) déli 12 óra 31 p és este 6 óra 12 p.
Vrsacról (rég. állomás) este 6 óra 30 perc.

Indul:

Zsombolyára (keskeny) déli 12 óra 07 perc.
Pancsevóra (Bégapart) hajnali 4 óra 30 perc.
Pancsevóra (rég. áll.) reggel 8 óra 10 és déli 12 óra 57 p.
Kikindára (rég. állomás) este 7 óra 18 perc.
Suboticára (rég. állomás) déli 12 óra 31 perc.
Vrsacra (Bégapart) hajnali 3 óra 33 perc.

A Veliki Beeskereki forgalmi főnökség területén közlekedő személyszállító vonatok menetrendje.

Ervényes augusztus 1-től.

Veliki Beeskerek—Pancsevo

480	839	ind.	Vel. Beeskerek	↑	érk.	2125	1807
945	1207	érk.	Antalfalva	↓	ind.	1723	1411
			Pancsevo				

Veliki Beeskerek—Vrsac

335		ind.	Vel. Beeskerek	↑	érk.	1825	
	803	érk.	Vrsac	↓	ind.	1348	

Vel. Beeskerek—Vel. Kikinda

1918		ind.	Vel. Beeskerek	↑	érk.	649	
2135		érk.	Karlova	↓	ind.	449	
		ind.	"	↑	érk.	435	
2213		érk.	Vel. Kikinda	↓	ind.	340	

Vel. Beeskerek—Zsombolya (keskenyvágányu)

1207		ind.	Nagybeeskerek	↑	érk.	818	
1605		érk.	Zsombolya	↓	ind.	424	

Veliki Beeskerek—Subotica.

1231		ind.	Vel. Beeskerek	↑	érk.	1257	
1451		érk.	Karlova	↓	ind.	1044	
1616		érk.	Csóka	↓	ind.	921	
1850		érk.	Subotica	↓	ind.	610	

Subotica—Vel.-Beeskerek—Pancsevo

610		ind.	Subotica	↑	érk.	1850	
1257		érk.	Vel. Beeskerek	↓	ind.	1251	
1621		érk.	Pancsevo	↓	ind.	750	

Karlova—Vel. Kikinda

1101	1529	ind.	Karlova	↑	érk.	1258	850
1140	1611	érk.	Vel. Kikinda	↓	ind.	1216	814

Zsombolya—Sireg

1455		ind.	Zsombolya	↑	érk.	659	
1640		érk.	Szöreg	↓	ind.	312	

Zsombolya—Öregfalu

1730		ind.	Zsombolya	↑	érk.	358	
1849		érk.	Öregfalu	↓	ind.	250	

Versecz—Fehértplom

1715		ind.	Versecz	↑	érk.	700	
1819		érk.	Fehértplom	↓	ind.	610	

Kovacsica (Antalfalva)—Pancsevo

650		ind.	Kovacsica	↑	érk.	1428	
818		érk.	Pancsevo	↓	ind.	1280	

Kovacsica—Szamos

1500		ind.	Kovacsica	↑	érk.	647	
1552		érk.	Szamos	↓	ind.	555	

Secsanj—Szamos

500		ind.	Secsanj	↑	érk.	1653	
547		érk.	Szamos	↓	ind.	1608	

Secsanj—Samos—Alibunar

500		ind.	Secsanj	↑	érk.	1808	
547		érk.	Samos	↓	ind.	1720	
		ind.	"	↑	érk.		
		érk.	Alibunar	↓	ind.		

Kávéházban, vendéglőben kérjük a

TORONTÁL

Kiadó: Pleitz Fer. Pál.

1545 Pleitz Fer. Pálnál Veliki Beeskerek